

12 november 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevr. mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen

tegen:

Frater [naam] (de heer [burgerlijke naam]),
geboren op [jaartal],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
in het verleden lid van de congregatie van de Fraters van Utrecht,
werkzaam als [functie].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 21 juli 2015. Op 28 juli 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van frater [naam], Provinciaal Overste van de Fraters van Utrecht. Op 20 oktober 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen met zijn echtgenote. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevr. mr. M.L.J. Bomers. Namens de Congregatie is verschenen frater [naam], provinciaal overste van de Fraters van Utrecht.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is, rond het jaar [jaartal], toen hij in de eerste klas van de [school] in [plaats] zat, minimaal drie a vier keer, en mogelijk vaker, betast over zijn lichaam en aan zijn geslachtsdeel door aangeklaagde. Het betasten gebeurde tijdens het lezen in de klas, waarbij aangeklaagde naast klager ging zitten en vervolgens met zijn hand in de pijpen van zijn korte broek, naar zijn onderbroek en geslachtsdeel ging. Aangeklaagde was de onderwijzer in de [rangtelwoord] klas van de [school] in [plaats]. Klager zat bij hem in de klas. Klager is op [jaartal] in [plaats] geboren. Hij heeft [aantal] oudere zussen en is een nakomertje. Toen klager zes jaar oud was, ging hij naar de [school] in [plaats]. Daar kreeg hij in de [rangtelwoord] klas aangeklaagde als onderwijzer. Klager herinnert zich nog dat aangeklaagde ontzettend naar sigaretten rook. In de herinnering van klager had hij donker,

kort geknipt haar, een beetje naar achteren gekamd. Hij had een vrij lang, slank postuur. Als onderwijzer was aangeklaagde heel vriendelijk tegenover de kinderen. Klager kreeg op een dag een enorme appel van aangeklaagde, omdat hij het mooist kon schrijven volgens de frater. Klager was daarover nogal verbaasd, want zelf vond hij dat hij helemaal niet zo mooi kon schrijven. Achteraf vraagt klager zich wel af hoe aardig aangeklaagde nu eigenlijk was. Voor klager waren de kerk en de school instituten waar hij ontzag voor had. Dat was in die tijd vanzelfsprekend en zo werd hij ook opgevoed. Klager was een gehoorzaam jongetje. In de klas zaten de kinderen twee aan twee aan ouderwetse lessenaars met inktpotjes. Op een gegeven moment ging aangeklaagde links naast klager zitten bij zijn lessenaar (het andere kind zat rechts naast klager). Klager moest nu hardop lezen. Aangeklaagde legde zijn rechterarm, achter klager langs, over de bank. Met zijn linkerhand begon hij bij klager over zijn been te wrijven terwijl klager hardop aan het lezen was.

Enige tijd daarna moest klager opnieuw voorlezen en ging aangeklaagde opnieuw naast hem zitten, op dezelfde wijze als de eerste keer. Ook nu begon aangeklaagde met zijn linkerhand over het been van klager te wrijven, terwijl klager voorlas. Langzamerhand begon hij nu met zijn hand te voelen onder de broekspijpen van de korte broek van klager. De keren daarna gebeurde dit steeds weer en langzamerhand ging aangeklaagde verder met zijn hand. Op een gegeven moment ging hij met zijn hand in de onderbroek van klager en betastte hij zijn geslachtsdeel. Klager herinnert zich nog heel goed dat hij dit heel vreemd vond. Hij verstijfde van schrik en wist niet hoe hij hieraan moest ontkomen. Hij durfde geen kant op te kijken, en zeker durfde hij niet naar aangeklaagde te kijken. Klager probeerde net te doen alsof er niets bijzonders gebeurde en ging door met het voorlezen voor de klas, wat aangeklaagde duidelijk ook van hem verlangde. Het voorval heeft zich daarna een aantal malen herhaald.

Aanvankelijk durfde klager er met niemand over te praten. Hij durfde het zeker niet tegen zijn ouders en zijn zussen te vertellen. Wel weet klager zeker dat hij er later in zijn jeugd met zijn goede vriend, [naam], over heeft gesproken. [naam] is ook door aangeklaagde, op precies dezelfde wijze, misbruikt in de [rangtelwoord] klas van de lagere school ([naam] zat een klas hoger dan klager). Klager denkt dat de andere kinderen niets in de gaten hadden als aangeklaagde hem betastte. Het gebeurde onder de lessenaar en aan de linkerkant schermde aangeklaagde klager in feite van de klas af. Er zat een schot aan de voorkant van de lessenaar, dus kinderen konden er niet onderdoor kijken. Verder zat rechts van klager een andere leerling. Na het [rangtelwoord] schooljaar kreeg klager aangeklaagde niet meer als onderwijzer.

2.2. De rest van de lagere school verliep voor klager normaal. Er heeft geen misbruik meer plaats gevonden. Klager heeft niet het idee dat hij veel negatieve gevolgen heeft ondervonden van het seksueel misbruik door aangeklaagde. Wel is er misschien een verband aan te wijzen tussen dit misbruik en het feit dat hij moeite heeft met contacten met vrouwen. Verder is het wel zo dat de ervaringen met aangeklaagde hem altijd zijn bijgebleven.

2.3. Klager vraagt om erkenning van de feiten en excuses voor het seksueel misbruik door aangeklaagde, dat nooit had mogen plaatsvinden.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is uitgetreden op [datum]. Voor zover bekend is aangeklaagde niet meer in leven. Hij kan dan ook geen weerwoord geven. De Provinciale overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde.

Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt.

Hij geeft voorts aan dat de congregatie het misbruik jegens klager door aangeklaagde zeer verwerpelijk vindt en daar haar excuses voor aanbiedt. Zowel voor het misbruik als voor het tekortschieten door de toenmalige leiding van de Congregatie in het voorkomen van dit onrecht door gepaste maatregelen te nemen.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer zestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde rond het jaar [jaartal] een aantal malen door aangeklaagde is betast over zijn lichaam en aan zijn geslachtsdeel.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door het klaagschrift van [naam] vs frater [naam] (2105W1519) en door de verklaring van klagers echtgenote zoals zij die heeft afgelegd ter zitting. Klagers echtgenote verklaarde ter zitting, alvorens klager [naam] was gehoord, dat klager haar rond [jaartal/jaartal] had verteld dat aangeklaagde frater [naam] klager had misbruikt.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 6 à 7 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde reeds is uitgetreden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegroundverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging, zoals ter zitting reeds door Provinciaal Overste Frater [naam] is gedaan, kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6 Over (het verzoek van klager om) financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegroundverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Fraters van Utrecht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 12 november 2015 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, dr. P.J.A. van Panhuis en drs. D.R.S. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.